

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/9/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8620201841
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8620201841.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu Mgr. Miloša Koleka a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci navrhovateľa W. R. V., nar. X.X.XXXX, bytom S. 10, XXX XX R., proti plnoletému dieťaťu V. V., nar. XX.X.XXXX, bytom B. XXX/XX, XXX XX B., o zrušenie, resp. zníženie vyživovacej povinnosti, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Svidník č. k. 6Pc/13/2020-82 zo dňa 12.10.2021, takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok.

II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

I. Predmet konania

1. Navrhovateľ sa podaným návrhom na začatie konania domáhala zrušenie, resp. zníženia vyživovacej povinnosti voči svojmu plnoletému synovi V..

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Svidník ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom návrh navrhovateľa zamietol. Žiadnemu z účastníkov súd nárok na náhradu trov konania nepriznal.

3. Súd porovnal súčasné okolnosti dôležité pre určenie výživného v čase skoršieho rozhodnutia. V septembri 2013, kedy bolo naposledy upravené výživné v sume 120,- eur, bol navrhovateľ zamestnaný v Domove dôchodcov B. s čistým mesačným príjmom 390,- eur, resp. 500,- eur. V čase súčasného rozhodovania mal súd preukázané, že navrhovateľ žije sám, nemá inú vyživovaciu povinnosť, navrhovateľovi je od 01.01.2021 vyplácaný invalidný dôchodok vo výške 407,20 eur a nemocenské dávky vo výške 445,10 eur, čiže spolu je to 852,30 eur. Z rozhodnutia Sociálnej poisťovne je nepochybné, že navrhovateľovi už od 04.12.2017 bol priznaný invalidný dôchodok a do 31.08.2020 bol preukázaný jeho priemerný čistý mesačný príjem zo zamestnaneckého pomeru vo výške 683,31 eura, čiže spolu okolo 1.000,- eur. Výdavky navrhovateľa činia spolu 320,- eur.

4. Na druhej strane mal súd preukázané, že v priebehu času za skoro 8 rokov došlo k veľmi výrazným zmenám pomerov na strane oprávneného, syna navrhovateľa. Ide o zmeny, ktoré sa výraznejším spôsobom prejavili v jeho pomeroch nielen na krátky čas a preto súd na nich musel prihliadať. Zmeny sú odôvodnené subjektívnymi, ale aj objektívnymi okolnosťami a vývojom životných nákladov. Určite sú vyššie výdavky na uspokojovanie bežných hmotných potrieb ako je strava, oblečenie, obutie, hygiena a kozmetika, a to nielen v dôsledku rastu, fyzického a psychického dospievania dieťaťa, ale aj v dôsledku vývoja spotrebiteľských cien v spoločnosti za dlhé časové obdobie. Syn navrhovateľa v čase skoršieho rozhodovania o výživnom mal 13 rokov, teraz je študentom 2. ročníka denného štúdia na vysokej škole,

čiže môžeme hovoriť o objektívnej zmene pomerov, sporej s nárastom nákladov na živobytie, ako aj na školské potreby, aktivity spojené so školskými povinnosťami a iné, hlavne športové záujmy. Z výpovede syna mal súd preukázané jeho opakujúce sa základné mesačné výdavky, ktoré činia 123,-eur bez drogistických potrieb, stravy, ošatenia, výdavky na športové záľuby, kultúru a iné. Všetky jeho výdavky mu ako maloletému platila a aj teraz platí matka, ako uviedla pri výsluchu, platí mu aj poisťku, niekedy synovi pomôžu starí rodičia zo strany matky.

5. Súd na základe vykonaného dokazovania teda nepovažoval návrh za dôvodný. Syn navrhovateľa je síce plnoletý, ale je naďalej nezaopatreným dieťaťom, vyživovacia povinnosť navrhovateľa voči jeho synovi preto naďalej trvá. Preukázané príjmy a výdavky navrhovateľa, rovnako tak odôvodnené potreby oprávneného, by odôvodňovali ešte vyššie výživné zo strany navrhovateľa. Z tohto dôvodu súd vo výroku I. rozsudku návrh zamietol.

6. O náhrade trov konania rozhodol súd vo výroku II. rozsudku podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. V mimosporových konaniach je v zásade vylúčený nárok na náhradu trov konania, pričom súd nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek upravených v ustanovení § 53 a nasl. Civilného mimosporového poriadku a zároveň návrh na rozhodnutie o náhrade trov konania nebol podaný (§ 57 Civilného mimosporového poriadku).

III. Obsah odvolania navrhovateľa

7. Proti rozsudku podal odvolanie navrhovateľ, poukazujúc na nesprávnu výchovu zo strany matky a nezáujem syna o jeho osobu. Namietal tiež, že syn prestupoval medzi študijnými odbormi, čím predlžuje svoje štúdium, okrem toho, má dostatočný vek na to, aby si privyrobil na veci, ktoré potrebuje.

8. Plnoletý syn navrhol odvolanie ako nedôvodné zamietnuť a napadnutý rozsudok potvrdiť.

9. Navrhovateľ na podanom odvolaní trvá, výživné žiada zrušiť alebo znížiť.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

10. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

11. Z obsahu preskúmaného spisu je zrejmé, že navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal zrušenia, resp. zníženia výživného vo vzťahu ku svojmu plnoletému synovi. Súd prvej inštancie návrh zamietol, pričom porovnal súčasné pomery účastníkov konania so stavom posledného súdneho rozhodovania o vyživovacej povinnosti. Po oboznámení sa s odvolaním navrhovateľa dospel odvolací súd k záveru, že napadnutý rozsudok je vecne správny. Prijatý právny záver odvolací súd argumentuje pritom nasledovne.

12. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ust. § 230 CSP i ust. § 78 ods. 1 zákona č.36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“). CSP v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka res iudicata - veci rozhodutej).CMP však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, konkrétne ust. § 121 CMP, ktoré umožňuje zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery. Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „rebus sic stantibus“).

13. Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom

predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov, či už na strane dieťaťa alebo na strane povinného rodiča. Takouto zmenou môže byť podstatne vyšší vek dieťaťa a s tým spojený nárast nevyhnutných nákladov, trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa, podstatné zvýšenie či zníženie pravidelného príjmu jedného z rodičov.

14. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie výživného je nielen to, či sa výrazne, trvalo, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného dieťaťa, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

15. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti na mal. dieťa sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti a schopnosti každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami (fyzickou zdatnosťou, pracovnými skúsenosťami, vzdelaním a pod.), ale aj okolnosťami objektívneho charakteru (existenciou pracovných príležitostí), primeraných daným schopnostiam, resp. vlastnostiam rodičov.

16. Už z podaného návrhu možno vyvodíť značne rozvrátené vzťahy medzi účastníkmi konania. Navrhovateľ považuje svojho syna za lenivého, bezcharakterného človeka, za ktorého sa hanbí. Prednesená charakteristika plnoletého syna navrhovateľa sa však v konaní nepreukázala. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že plnoletý syn riadne študuje na vysokej škole, v čase rozhodovania súdu prvej inštancie bol študentom 2. ročníka. Za týchto okolností, pri dennom štúdiu a snahe o riadne plnenie vyživovacej povinnosti, nie je spravodlivé od plnoletého syna požadovať, aby vykonával zárobkovú činnosť a uspokojoval tak svoje odôvodnené potreby. Navrhovateľ je preto stále nositeľom vyživovacej povinnosti, pritom možné zrušenie vyživovacej povinnosti neovplyvnil ani prestup medzi študijnými odbormi na strednej škole. Syn sa rozhodol zmeniť svoje odborné napredovanie z obchodnej akadémie na priemyselnú školu a svoje rozhodnutie nasleduje aj po absolvovaní maturity. V jeho konaní však súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním nezistil ľahkovážnosť ani iné črty správania, ktoré by mali byť označené ako rozporné s dobrými mravmi, s vplyvom na plnenie vyživovacej povinnosti podľa § 75 ods. 2 zákona o rodine.

17. Výška výživného nebola menená od roku 2013. Za uplynulý čas 9 rokov pritom došlo na strane plnoletého syna k podstatnej zmene pomerov, čo uviedol už súd prvej inštancie. Prirodzený fyzický aj spoločenský vývin či prestupy v rámci stupňov vzdelania mali za následok nárast výdavkov na strane plnoletého syna, ktoré kontraindikujú vyhovieť návrhu otca. Suma doposiaľ určeného výživného je pritom v súčasnej spoločenskej situácii, ovplyvnenej značným nárastom cien potravín, ľahko skonzumovateľná na stravné. Ostatné odôvodnené potreby plnoletého syna v takom prípade znáša jeho matka.

18. Odhliadnuc od odôvodnených potrieb oprávneného dieťaťa, zníženie výživného by smelo prichádzať do úvahy za situácie neprímeraného ohrozenia základných životných potrieb povinného rodiča. Vychádzajúc však z vykonaného dokazovania, hoc navrhovateľ je invalidným dôchodcom, zmena v jeho príjmových pomeroch v porovnaní s rokom 2013 nenastala. Naopak, miera zníženia pracovnej schopnosti navrhovateľa mu umožňuje vykonávať zárobkovú činnosť a dosahovať tak príjem až do výšky 1.000,- eur mesačne, čo vyplýva z obsahu spisu. Výdavky navrhovateľa pritom činia sumu 320,- eur. Berúc do úvahy, že v roku 2013 bol navrhovateľ zamestnaný v Domove dôchodcov B. s čistým mesačným príjmom 390,- eur, resp. 500,- eur, aj na jeho strane možno konštatovať nárast príjmov.

19. Za daného stavu teda odvolací súd zhŕňa, že pre zrušenie výživného ani jeho zníženie neboli splnené zákonné predpoklady. Rozhodnutie o zamietnutí návrhu navrhovateľa je vecne správne, preto ho odvolací súd potvrdil postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

20. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP v spojení s ust. § 58 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. V preskúmvanej veci odvolací súd súčasne nezhliadol také okolnosti, ktoré by dôvodili priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov podľa § 55 CMP.

21. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).